

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

JAK SIĘ ZACHOWAĆ W PRZYPADKU ....

1. Długotrwałych lub intensywnych opadów deszczu

W obliczu przewidywanych INTENSYWNYCH OPADÓW DESZCZU, zaleca się:

1. Obserwować zmiany pogody i śledzić komunikaty nadawane przez lokalne rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne.
2. Ograniczyć do niezbędnego minimum opuszczanie mieszkań lub miejsc pobytu, aż do ustąpienia opadów. Jeżeli opadowi towarzyszyć będzie gradobicie, odsunąć się od okien, a przebywając na zewnątrz, skryć się w bezpieczne miejsce.
3. Sprawdzić miejsca pobytu wszystkich domowników i osób z najbliższego otoczenia. W miarę możliwości poinformować ich o zbliżającym się niebezpieczeństwie.
4. Jeżeli dom znajduje się w strefie zalewowej lub w pobliżu przepływających opodal rzek (strumieni), być w gotowości do zabezpieczenia budynku workami z piaskiem. Sprawdzać, a jeżeli zajdzie taka konieczność, przywracać drożność przepustom i studzienkom odpływowym.
5. Wypasane zwierzęta gospodarskie, przepędzić w bezpieczne miejsca.
6. Biwakując w bezpośrednim sąsiedztwie brzegów rzek i jezior, natychmiast przenieść obóz w wyżej położone, bezpieczne miejsce.
7. Zrezygnować z podróżowania samochodem. Jeżeli podróż jest konieczna unikać przejeżdżania przez rozległe kałuże, pod wiaduktami i podziemnymi ciągami komunikacyjnymi.
8. Nie parkować samochodów nad studzienkami ściekowymi i w rejonach, które mogą ulec zalaniu.
9. Szukając pomocy korzystać z telefonu alarmowego „112”, wzywać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997).
10. Bezwzględnie podporządkować się poleceniom wydawanym przez władze lokalne i kierujących akcją ratowniczą.

2. Długotrwałych lub intensywnych opadów śniegu

W obliczu przewidywanych INTENSYWNYCH OPADÓW ŚNIEGU, zaleca się:

1. Obserwować zmiany pogody i śledzić komunikaty nadawane przez lokalne rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne.
2. Ograniczyć do niezbędnego minimum opuszczanie mieszkań lub miejsca pobytu, aż do ustąpienia zagrożenia. Przebywając na zewnątrz, unikać przechodzenia wzdłuż ścian budynków, pod wystającymi dachami i balkonami, z których zwisają sople lub nawisy śnieżno - lodowe.
3. Przebywając poza terenem zabudowanym, unikać wędrówki na przełaj, trzymając się tylko przetartego szlaku lub drogi.
4. Sprawdzić miejsca pobytu wszystkich domowników i osób z najbliższego otoczenia. W miarę możliwości poinformować ich o zbliżającym się niebezpieczeństwie.
5. Nie stronić od udzielenia pomocy osobom potrzebującym.
6. Po ustąpieniu opadu, przystąpić do usunięcia zalegającego śniegu.
7. Unikać podróży samochodem. Jeżeli podróż jest konieczna zatankować pojazd do pełna, zaopatrzyć się w koce i folię termoizolacyjną, ciepłą odzież, dodatkową żywność, gorące napoje, łopatę, telefon komórkowy z możliwością ładowania baterii oraz światło zastępcze.
8. Jeżeli podczas jazdy warunki pogodowe pogarszają się, dojechać do najbliższych siedzib ludzkich i przerwać podróż.
9. Po utknięciu w zaspie, nie opuszczać pojazdu, gdy najbliższe siedziby ludzkie są oddalone więcej niż 100 m. Zamontować na szczycie anteny samochodu kawałek tkaniny w jaskrawym kolorze.
10. Jeśli w samochodzie znajduje się więcej niż jedna osoba, należy spać kolejno, na zmianę.
11. Co godzinę uruchomić silnik na okres ok. 10 min.
12. Bezwzględnie podporządkować się poleceniom wydawanym przez władze lokalne i kierujących akcją ratowniczą.
13. Szukając pomocy, wzywać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997) lub korzystać z telefonu alarmowego „112”.

3. Występowania zjawisk burzowych

W obliczu przewidywanych ZJAWISK BURZOWYCH, zaleca się:

1. Obserwować zmiany pogody i śledzić komunikaty nadawane przez lokalne rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne.
2. Ograniczyć do niezbędnego minimum opuszczanie mieszkań lub miejsc pobytu, aż do ustąpienia zjawiska. Jeżeli burzy towarzyszyć będzie gradobicie lub intensywna ulewa, odsunąć się od okien. Wyłączyć zbędne w danej chwili odbiorniki prądu.
3. Zamknąć i zabezpieczyć przed samoczynnym otwarciem okna, drzwi balkonowe. Nie podchodzić do okien, naprzeciwko których rosną drzewa. Zabrać z balkonów i parapetów okien wszystkie przedmioty, które mogą być porwane przez wiatr. Zabezpieczyć lub uprzątnąć meble ogrodowe i inne lekkie przedmioty znajdujące się na zewnątrz posesji.
4. Sprawdzić miejsca pobytu wszystkich domowników i osób z najbliższego otoczenia. W miarę możliwości poinformować ich o zbliżającym się niebezpieczeństwie.
5. Będąc na zewnątrz budynku:
  - nie stawać w pobliżu wysokiego masztu bądź komina; nie stawać pod pojedynczym, wysokim drzewem;
  - nie stawać w pobliżu zwisających przewodów elektrycznych, pod linią tramwajową lub pod linią wysokiego napięcia;
  - przebywając na szczytach wzniesień, natychmiast zejść w obniżenia terenu;
  - natychmiast zaprzestać kąpeli i uprawiania sportów wodnych na otwartych akwenach;
  - przebywając w terenie otwartym w centrum burzy, położyć się na ziemi twarzą zwróconą w dół.
6. Podróżując samochodem, zjechać na parking lub pobocze drogi z dala od pojedynczych drzew, masztów i linii energetycznych, tablic reklamowych i wysokich kominów. Nie parkować samochodów nad studzienkami ściekowymi i w rejonach, które mogą ulec zalaniu. Bezwzględnie nie opuszczać wnętrza pojazdu, sprawdzając jedynie, czy drzwi i okna są szczelnie zamknięte. Po wznowieniu podróży, unikać przejeżdżania przez rozległe kałuże, pod wiaduktami i podziemnymi ciągami komunikacyjnymi.
7. Nie prowadzić rozmów telefonicznych przy wykorzystaniu przewodowych aparatów stacjonarnych.
8. Jeżeli burzy towarzyszy długotrwały intensywny opad deszczu, a dom znajduje się w strefie zalewowej lub w bezpośrednim sąsiedztwie rzek (strumieni), być w gotowości do zabezpieczenia budynku workami z piaskiem.
9. Biwakując w bezpośrednim sąsiedztwie brzegów rzek i jezior, natychmiast przenieść obóz w bezpieczne miejsce.
10. Szukając pomocy, wzywać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997) lub dzwonić na numer alarmowy „112”.
11. Bezwzględnie podporządkować się poleceniom wydawanym przez władze lokalne i kierujących akcją ratowniczą.

4. Silnych wiatrów

W obliczu przewidywanych SILNYCH WIATRÓW, zaleca się:

1. Obserwować zmiany pogody i śledzić komunikaty nadawane przez lokalne rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne.
2. Zamknąć i zabezpieczyć przed samoczynnym otwarciem drzwi, okna, drzwi balkonowe. Nie podchodzić do okien, naprzeciwko których rosną drzewa. Usunąć z balkonów i parapetów wszystkich okien przedmioty, które mogą być porwane przez wiatr.
3. Zabezpieczyć lub uprzątnąć meble ogrodowe i inne lekkie przedmioty znajdujące się na zewnątrz posesji.
4. Nie parkować samochodów pod drzewami, liniami energetycznymi, wysokimi kominami, tablicami reklamowymi i w bezpośrednim sąsiedztwie starych budynków.
5. Ograniczyć do niezbędnego minimum wychodzenie na zewnątrz budynków, aż do osłabnięcia wiatru. Przebywając poza budynkami, schronić się w bezpiecznych miejscach, unikać przechodzenia pod drzewami, liniami energetycznymi, tablicami reklamowymi lub wzdłuż ścian starych budynków.
6. Sprawdzić miejsca pobytu wszystkich domowników i osób z najbliższego otoczenia. W miarę możliwości poinformować ich o zbliżającym się niebezpieczeństwie.
7. Pływając po akwenach wodnych jak najszybciej zawinąć do najbliższej przystani lub przybić do brzegu i zacumować jednostkę.
8. Podróżując samochodem, zachować szczególną ostrożność wyjeżdżając z terenu zabudowanego i z lasu na otwartą przestrzeń.
9. W przypadku uszkodzeń sieci energetycznej, gazowej lub wodno-kanalizacyjnej, nie podejmować się napraw na własną rękę. Wezwać specjalistyczne pogotowie naprawcze.
10. Bezwzględnie podporządkować się poleceniom wydawanym przez władze lokalne i kierujących akcją ratowniczą.
11. Szukając pomocy korzystać z telefonu alarmowego „112”, wzywać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997).

5. Upałów

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA PODCZAS UPAŁÓW. Podczas upałów, gdy temperatura powietrza osiąga 30°C i więcej, nasila się ryzyko udaru cieplnego i przegrzania organizmu. W tym czasie należy otoczyć szczególną troską dzieci, osoby starsze i chore. Stosowanie poniższych zasad pozwoli uniknąć udaru cieplnego lub przegrzania organizmu. **PRZYSTOSOWANIE DOMU LUB MIESZKANIA:**

1. utrzymywanie temperatury powietrza w pomieszczeniach do 32°C w dzień i do 24°C w nocy;
2. odsłanianie i otwieranie okien w nocy i wczesnie rano, gdy na zewnątrz temperatura powietrza jest niższa;
3. zamykanie oraz zasłanianie okien zasłonami lub żaluzjami, również w klimatyzowanych pomieszczeniach;
4. wyłączenie w miarę możliwości sztucznego oświetlenia i urządzeń elektrycznych;

6. Silnych mrozów

W obliczu przewidywanych SILNYCH MROZÓW, zaleca się:

1. Obserwować zmiany pogody i śledzić komunikaty nadawane przez lokalne rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne.
2. Sprawdzić miejsca pobytu wszystkich domowników i osób z najbliższego otoczenia. W miarę możliwości poinformować ich o zbliżającym się niebezpieczeństwie.
3. Ograniczyć do niezbędnego minimum opuszczanie mieszkań lub ogrzanych miejsc pobytu, szczególnie przez dzieci, osoby kalekie i w podeszłym wieku. Bezwzględnie zaniechać wychodzenia na zewnątrz po zapadnięciu zmroku. W przypadku wyjścia z pomieszczenia, nakładać lekko dopasowaną, wielowarstwową odzież, nakrycia głowy i rękawiczki, a odkryte części ciała, zabezpieczać środkiem natłuszczającym. Zgromadzić niezbędny zapas żywności i wody pitnej.
4. W przypadku podejrzenia o odmrożenie którejś z części ciała, natychmiast skontaktować się z lekarzem.
5. Sprawdzić uszczelnienie okien zewnętrznych i drzwi wejściowych. Jeśli jest taka możliwość, założyć na okna okiennice.
6. Sprawdzić działanie urządzeń grzewczych oraz zaopatrzyć się w odpowiedni zapas stosowanego do nich paliwa.
7. Ograniczyć zużycie energii elektrycznej, głównie poprzez unikanie nadmiernego dogrzewania pomieszczeń oraz wyłączenie zbędnych odbiorników prądu.
8. Nie stronić od udzielenia pomocy osobom potrzebującym.
9. Zadbać o zwierzęta domowe i hodowlane.
10. Zrezygnować z podróży własnym pojazdem na rzecz komunikacji zbiorowej. Podróżując prywatnym samochodem, należy zadbać o właściwą sprawność akumulatora, układu zapłonowego, ogrzewania i wydechowego, uzupełnić poziom paliwa i zimowego płynu do spryskiwaczy, mieć przy sobie termos z gorącym napojem, koc lub folię termoizolacyjną, sprawny, naładowany telefon komórkowy oraz skrawek jaskrawego materiału, który może posłużyć jako flaga sygnalizacyjna. Należy mieć nieprzerwanie włączone radio dostrojone do lokalnej stacji nadawczej.
11. Przebywając poza terenem zabudowanym, unikać wędrowki na przełaj, trzymając się tylko przetartego szlaku lub drogi.
12. Ograniczyć spożywanie napoi alkoholowych.
13. Szukając pomocy, wzywać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997) lub korzystać z telefonu alarmowego „112”.

7. Oblodzenia dróg

W obliczu przewidywanych OBLODZEŃ DRÓG, zaleca się:

1. Obserwować zmiany pogody i śledzić komunikaty nadawane przez lokalne rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne.
2. Ograniczyć do niezbędnego minimum opuszczanie mieszkań lub miejsca pobytu, aż do ustąpienia zagrożenia. Przebywając na zewnątrz, unikać przechodzenia wzdłuż ścian budynków, pod wystającymi dachami i balkonami, z których zwisają sople lub nawisy śnieżno - lodowe.
3. Przebywając poza terenem zabudowanym, unikać wędrowki na przełaj, trzymając się tylko przetartego szlaku lub drogi. Udzielać pomocy osobom niesprawnym ruchowo, starszym i zniedołężniałym.
4. Sprawdzić miejsca pobytu wszystkich domowników i osób z najbliższego otoczenia. W miarę możliwości poinformować ich o zbliżającym się niebezpieczeństwie.
5. Unikać podróżowania samochodem. Jeżeli podróż jest konieczna zatankować pojazd do pełna, zaopatrzyć się w koce i folię termoizolacyjną, ciepłą odzież, dodatkową żywność, gorące napoje, łopatę, telefon komórkowy z możliwością ładowania baterii oraz światło zastępcze.
6. Jeżeli podczas jazdy warunki pogodowe pogarszają się, dojechać do najbliższych siedzib ludzkich i przerwać podróż.
7. Szukając pomocy, wzywać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997) lub korzystać z telefonu alarmowego „112”.

8. Zagrożenia powodziowego

W obliczu przewidywanych ZAGROŻEŃ POWODZIOWYCH: W celu właściwego zrozumienia ogłaszanego poziomu zagrożenia, informuje się, że:- stan pogotowia przeciwpowodziowego oznacza, że przewidywany dalszy przybór wód, może zagrozić bezpieczeństwu ludzi i ich dobytku;- stan alarmu przeciwpowodziowego oznacza, że wezbrane wody zaczynają bezpośrednio zagrażać ludziom i ich dobytkowi. W związku z powyższym, przygotowując się do powodzi, zaleca się:

1. Śledzić komunikaty przeciwpowodziowe, przekazywane przez lokalne redakcje gazet, rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne. Mieć przy sobie włączony telefon komórkowy.
2. Za wszelką cenę nie poddawać się panice, weryfikować informacje pochodzące z wątpliwych źródeł oraz dawać przykład rozumnych zachowań.
3. Sprawdzić miejsca pobytu wszystkich domowników i osób z najbliższego otoczenia. W miarę możliwości poinformować ich o zbliżającym się niebezpieczeństwie. Przebywając poza miejscem stałego zamieszkania, nawiązać kontakt z najbliższymi, informując ich o sytuacji, miejscu swego pobytu oraz o sposobie dalszego kontaktowania się.
4. Mieć świadomość, czy zamieszkiwane domostwo, zagrożone jest przez powódź.
5. Osoby niedołążne, obłożnie chore, niepełnosprawne oraz małe dzieci, pilnie przenieść w bezpieczne miejsce, zapewniając im nieprzerwaną opiekę. Zaopatrzyć je w kartkę z zapisanym na niej imieniem i nazwiskiem danej osoby i jej adresem zamieszkania.
6. Zapewnić sobie i swoim najbliższym, a także zwierzętom, schronienie u krewnych lub znajomych zamieszkujących w bezpiecznym miejscu. Gdy nie ma takiej możliwości, dowiedzieć się w swoim urzędzie gminy (miasta), gdzie się udać po ogłoszeniu ewakuacji.
7. Zaopatrzyć się w niezbędną ilość worków do napełniania piaskiem oraz gromadzić inne materiały i narzędzia pomocne przy zabezpieczaniu własnego domostwa przed zalaniem.
8. Zrobić zapas hermetycznie opakowanej wody pitnej, nie psującej się żywności oraz niezbędnych lekarstw i materiałów opatrunkowych. Przygotować także zapas świec, nafty do lamp naftowych oraz baterii do latarek i przenośnego radioodbiornika. Wraz z innymi cennymi przedmiotami, sprzętem, bielizną osobistą, odzieżą, kocami i ważnymi dokumentami spakować wszystko w worki foliowe i umieścić na najwyższych kondygnacjach budynku.
9. Sprawdzić stan techniczny głównych zaworów wody i gazu, bezpieczniki elektryczne oraz zasowy kanalizacyjne. Zapoznać najbliższych z zasadami bezpiecznego posługiwania się nimi.
10. Maszyny rolnicze, cenny sprzęt i urządzenia gospodarskie, zapasy ziemiopłodów i nawozów sztucznych oraz zwierzęta, przenieść w bezpieczne, chronione miejsce.
11. Z ulic i dróg usunąć parkujące samochody. Wraz z sąsiadami, oczyścić rowy odwadniające, studzienki ściekowe i przepusty. W miarę możliwości, opróżnić przydomowe szamba i śmietniki.
12. Biwakując w bezpośrednim sąsiedztwie brzegów rzek, natychmiast przenieść obóz w wyżej położone, bezpieczne miejsce.
13. Szukając pomocy, dzwonić na numer alarmowy „112” lub wzywać bezpośrednio: straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999) lub policję (tel. 997).
14. Bezwzględnie podporządkować się poleceniom wydawanym przez władze lokalne i kierujących akcją ratowniczą.
15. Nie będąc zagrożonym, zaproponować swoją pomoc innym.

9. Pożaru budynku

W obliczu POŻARU BUDYNKU, w którym się znalazłeś, zaleca się:

1. Natychmiast alarmować wszystkie osoby znajdujące się wewnątrz budynku.
2. Wzywać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997) lub korzystać z telefonu alarmowego „112”.
3. Zachowując pełną ocenę własnych możliwości, wyprowadzić zagrożone osoby w bezpieczne miejsce, udzielić im pierwszej pomocy, a gdy jest to jeszcze możliwe, wraz z innymi przystąpić do ewakuacji mienia.
4. Przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego, przystąpić do gaszenia pożaru.
5. Nie gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować.
6. Jeżeli zapaliło się na Tobie ubranie, połóż się i obracaj do chwili ugaszenia ognia – ucieczka spowoduje tylko zwiększenie ognia.
7. Nie gasić płonących urządzeń elektrycznych wodą, gdyż mogą one być nadal pod napięciem.
8. Gdy pożar i swąd dymu obudzi Cię ze snu, zbadaj, czy drzwi wyjściowe są ciepłe; jeśli tak, to kategorycznie nie otwieraj ich i szukaj innej drogi ucieczki, np. przez okno. Jeżeli okaże się to niemożliwe, uszczelnij szpary przy drzwiach wejściowych i kanały wentylacyjne, otwórz okno i wzywaj pomocy.
9. Opuszczając budynek przez zadymione pomieszczenia, zakryć usta i nos ręcznikiem, okryć się niepalnym lub mokrym kocem i przemieszczać się chyłkiem jak najbliżej podłogi.
10. Opuszczając pomieszczenia, zabrać ze sobą wszystkie znajdujące się w nim osoby.

10. Skażenia niebezpieczną substancją chemiczną

W obliczu wystąpienia SKAŻENIA NIEBEZPIECZNĄ SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ, zaleca się:

1. Będąc świadkiem zdarzenia z uwolnieniem niebezpiecznej substancji chemicznej, wezwać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997) lub skorzystać z telefonu alarmowego "112".
2. Śledzić komunikaty przekazywane przez lokalne rozgłośnie radiowe i stacje telewizyjne. Mieć przy sobie włączony telefon komórkowy.
3. Będąc świadkiem zdarzenia połączonego z uwolnieniem niebezpiecznej substancji chemicznej lub odbiorcą informacji o takim zdarzeniu, do którego doszło w miejscu aktualnego pobytu, starać się opuścić zagrożony rejon kierując się prostopadle do kierunku wiejącego wiatru, a jeśli jest to niemożliwe;
  - natychmiast alarmować wszystkie osoby z bezpośredniego otoczenia,
  - zachować spokój, przeciwdziałać panice, a także niekontrolowanym i irracjonalnym zachowaniom ludzi z bezpośredniego otoczenia,
  - będąc w samochodzie, zamknąć okna i wyłączyć wentylację,
  - przebywając w pomieszczeniu, natychmiast przystąpić do uszczelniania okien, drzwi, otworów wentylacyjnych oraz innych możliwych dróg przenikania substancji,
  - chronić drogi oddechowe i oczy filtrem ochronnym wykonanym z podręcznego materiału nasączonego bezpieczną cieczą, a także starać się okryć wszystkie odsłonięte części ciała,
  - bezwzględnie podporządkować się poleceniom wydawanym przez władze lokalne i kierujących akcją ratowniczą.
4. Po ustąpieniu zagrożenia:
  - nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przestrzeni oraz nie zdejmować indywidualnych środków ochrony, do chwili odwołania alarmu lub wyewakuowania z zagrożonego miejsca,
  - unikać spożywania napojów i żywności, które mogły ulec skażeniu,
  - po opuszczeniu strefy skażonej, zmienić odzież, obuwie i bieliznę osobistą, a całe ciało umyć ciepłą nieskażoną wodą z użyciem detergentów,
  - skażone ubranie spakować do foliowego worka, związać go i przekazać przedstawicielom odpowiednich służb celem utylizacji,
  - do władz zasięgać opinii czy i w jaki sposób przeprowadzić odkażanie ziemi i pomieszczeń.

11. Znalezienia niewypału lub niewybuchu

1. Będąc znalazcą lub świadkiem znalezienia niewypału, niewybuchu lub innego przedmiotu niebezpiecznego pochodzenia wojskowego, natychmiast powiadomić o tym fakcie policję (tel. 997), lub straż miejską (tel. 986) lub korzystać z telefonu alarmowego „112”.
2. Oznakować w widoczny sposób znalezisko.
3. Nie wykonywać ze znaleziskiem jakichkolwiek czynności wiążących się koniecznością ich dotknięcia.
4. Będąc świadkiem nieodpowiedzialnego postępowania z niewypałem, niewybuchem lub innym przedmiotem niebezpiecznym pochodzenia wojskowego, znalazcy lub osoby postronnej, wezwać ją do natychmiastowego zaprzestania swego zachowania.
5. Do chwili przybycia w rejon znaleziska, funkcjonariusza Policji (lub innego pracownika służb porządkowo - ochronnych), pozostawać na miejscu chroniąc przedmiot niebezpieczny przed osobami postronnymi.
6. Pamiętać, że wojskowy patrol saperski ma 72 godziny na podjęcie interwencji.
7. Jeżeli zostanie zarządzona ewakuacja osób na stałe lub tymczasowo przebywających w rejonie znaleziska, poddać się wydawanym w tym zakresie poleceniom.
8. Minimalizując możliwość natrafienia na niewypały, niewybuchy lub inne przedmioty niebezpieczne pochodzenia wojskowego, nie przekraczać granic terenów wojskowych, oznakowanych zakazem wstępu.

12. Katastrofy budowlanej

W obliczu KATASTROFY BUDOWLANEJ, zaleca się:

1. Szukając pomocy, wzywać straż pożarną (tel. 998), pogotowie ratunkowe (tel. 999), policję (tel. 997) lub korzystać z telefonu alarmowego „112”.
2. W miarę posiadanych możliwości psychofizycznych, w zależności od przygotowania oraz towarzyszących katastrofie innych czynników niebezpiecznych, udzielić pomocy poszkodowanym.
3. Nie mogąc opuścić uszkodzonego budynku wyjściem ewakuacyjnym, podjąć próbę wydostania się na zewnątrz przez okno.
4. Nie mogąc opuścić uszkodzonego budynku, wywiesić w miejscu widocznym z zewnątrz, białe prześcieradło lub obrus, jako znak wzywania pomocy.
5. Będąc przywalonym lub przygniecionym przez fragmenty zrujnowanego budynku, wołać o pomoc stukając jednocześnie w „sztywne” elementy metalowe.
6. Gdy udało Ci się opuścić uszkodzony budynek: powiadom kierującego akcją ratowniczą lub pierwszego napotkanego ratownika, o osobach znajdujących się jeszcze we wnętrzu budynku, a także o osobach, których na pewno w nim nie ma; przekazać ratownikom inne informacje ważne do sprawnego prowadzenia akcji; nie wracać do uszkodzonego budynku bez zgody ratowników lub inspektorów nadzoru budowlanego.
7. Gdy istnieje możliwość eskalacji zagrożenia, oddalić się jak najszybciej od miejsca zdarzenia.
8. Bezwzględnie podporządkować się poleceniom wydawanym przez władze lokalne i kierujących akcją ratowniczą

13. Ptasiej grypy

W obliczu zwiększonego zagrożenia zakażenia wirusem PTASIEJ GRYPY: Wirus ptasiej grypy przenoszony jest głównie przez dzikie ptactwo, a śmiertelnie atakuje kury, indyki, gęsi, kaczki, przepiórki i strusie. Dla ludzi, którzy nie mieli bezpośredniego kontaktu z zakażonymi ptakami, wirus nie jest groźny, zaleca się:

1. Zachować rozsądek, nie wierzyć pogłoskom, nie ulegać panice.
2. Znajdując martwego ptaka – nie dotykać go, natychmiast powiadomić o tym pracowników urzędu gminy, straż miejską lub policję. Obowiązek uprzątnięcia zwłok należy do służb miejskich.
3. Bezwzględnie unikać kontaktu z ptasimi odchodami, szczególnie ptactwa dzikiego, a takDrób przeznaczony do spożycia, piec lub gotować. Temperatura 700C zabija wirusa.
4. Przestrzegać podstawowych zasad higieny osobistej.
5. Po zaobserwowaniu u siebie objawów grypopodobnych, skontaktować się ze swoim lekarzem.
6. Będąc hodowcą drobiu: pamiętać, że ptaki zakażone wirusem: są osowiałe, mają duszności, kichają, mają opuchnięte zatoki podoczodołowe, zasinione grzebienie i dzwonki oraz biegunkę, a także przestają nieść jaja. Po stwierdzeniu takich objawów, lub w przypadku padania ptactwa, nie dopuszczać nikogo do gospodarstwa i natychmiast powiadomić pracowników urzędu gminy lub lekarza weterynarii;
7. Bezwzględnie przestrzegać wydawanych nakazów prawnych i zaleceń specjalistów.
8. Pamiętać, że przez zaniedbanie, Wasze ptaki mogą zarazić ptaki sąsiada.

Adres źródłowy: <https://www.koszalin.pl/pl/page/zarzadzanie-kryzysowe>